

Број/Број: 01,02,03,03/11-05-33/09
Сарајево/Sarajevo, 23. 04. 2009. године

КОЛЕГИЈУМУ ОБА ДОМА ПАРЛАМЕНТАРНЕ СКУПШТИНЕ БиХ

КОЛЕГИЈУМУ СЕКРЕТАРИЈАТА

ЧЛАНОВИМА ДЕЛЕГАЦИЈЕ ПСБиХ ПРИ ИНТЕРПАРЛАМЕНТАРНОЈ УНИЈИ

СЕКТОРУ ЗА МЕЂУНАРОДНЕ ОДНОСЕ И ПРОТОКОЛ

Предмет: Извјештај са 120. засједања Скупштине Интерпарламентарне уније, одржаног у Адис Абеби, од 05. до 10. априла 2009. године

У периоду од 05. до 10. априла 2009. године у Адис Абеби је одржано 120. засједање Скупштине Интерпарламентарне уније. Парламентарну скупштину БиХ на овом засједању представљали су:

1. г. Хилмо Неимарлија, замјеник предсједавајућег Делегације ПСБиХ при ИПУ-у
2. гђица Марина Мијачевић, секретар Делегације ПСБиХ при ИПУ-у

Засједање је отворено говорима г. Техома Тоге, предсједавајућег Дома народа Парламента Етиопије, г. Атоа Дегефе Буле, предсједавајућег Дома федерације Парламента Етиопије, г. Абдулиа Јанехе, извршног секретара УНЕЦА-е за Африку, г. Теа Бен Гурираба, предсједника Интерпарламентарне уније, и г. Малеса Зенавија, премијера Републике Етиопије.

У својим обраћањима сви говорници истакнули су улогу и одговорност парламената у свакој демократији и демократским процесима, посебно у данашњем времену, када је свијет суочен са глобалном кризом, међународним тероризмом, климатским промјенама и разним политичким тензијама. Наглашена је и одговорност парламената у економском развоју те успостављању мира и стабилности широм свијета. Домаћини су посебно изразили задовољство и захвалност због указане прилике да управо Етиопија, земља у којој постоје многе различитости и подјеле, буде домаћином 120. засједања Скупштине Интерпарламентарне уније. Скренута је пажња и на значај Интерпарламентарне уније, као политичке организације која има значајну улогу у борби за развој демократије.

На дневном реду 120. засједања Скупштине ИПУ-а биле су следеће тачке:

1. Избор председника и замјеника председника 120. засједање Скупштине ИПУ-а;
2. Разматрање захтјева за укључивање хитне тачке у дневни ред;
3. Пленарна дебата о политичкој, економској и социјалној ситуацији у свијету са погледом на општу тему „Парламенти: изградња мира, демократије и развоја у доба криза“;
4. Сузбијање ширења нуклеарног оружја, разоружање, те обезбјеђивање ступања на снагу свеобухватног Споразума о забрани нуклеарног тестирања – улога парламената;
5. Климатске промјене, модели одрживог развоја и обновљивих извора енергије;
6. Слобода изражавања и права на информације;
7. Усвајање тема и именовање извјестилаца за 121. засједање Скупштине;
8. Амандамни на Статут и Пословник о раду Интерпарламентарне уније.

Ад. - 1. Избор председника и замјеника председника 120. засједања Скупштине ИПУ-а

За председника 120. засједања Скупштине Интерпарламентарне уније једногласно је изабран г. Техоме Тога, председник Парламента Републике Етиопије, а за његовог замјеника г. Лоренс Гонзи, председник Парламента Малте. У свом обраћању г. Тога пожелио је добродошлицу свим делегатима у Адис Абебу, која је, како је рекао, сједиште многих међународних организација и заједница различитих људи и култура. Истакнуо је како Етиопија није само трећа највећа земља у Африци него и земља у којој живи више од 80 нација и у којој постоји више од 70 различитих језика. Демократија и демократски процеси у Етиопији почели су 1991. године и од тада је држава остварила значајне успјехе у области поштовања људских права, мира, толеранције, политичког плурализма, одрживог развоја и једнакоправности свих грађана. Посебно је поносан на чињеницу да су све нације заступљене у оба дома парламента.

Ад. - 2. Разматрање захтјева за укључивање хитне тачке у дневни ред

Приликом дискусије о уврштавању хитне тачке у дневни ред, разматрано је укупно седам предлога:

1. Одговорност држава у спречавању прекограничног тероризма са територија које су под њиховом контролом – Индија
2. Оснивање међународног истражног комитета поводом недавних напада Израела на Газу те улога парламентарца у постизању међународног мира и безбједности на Блиском истоку – Уједињени Арапски Емирати
3. Ситуација у Гази – Оман у име Арапске интерпарламентарне уније
4. Глобална борба против организованог криминала заснована на заједничкој сарадњи и одговорности – Мексико
5. Негативни утицаји међународне економске и финансијске кризе на најрањивије секторе глобалне заједнице, посебно земаља Африке – Венецуела

6. Парламентарна акција у обезбјеђивању слободног снабдијевања хуманитарном помоћи Газе те судско гоњење ратних злочинаца
7. Улога парламената у поштовању Г20 споразума ка смањењу социјалних и политичких утицаја глобалне економске кризе на најрањивије државе – Канада у име Групе 12+.

Након што су неке земље повукле своје предлоге у знак подршке заједничком предлогу Канаде и Венецуеле, једногласно је усвојена хитна тачка под називом:

„Улога парламената у смањењу социјалних и политичких утицаја међународне економске и финансијске кризе на најрањивије секторе глобалне заједнице, посебно земаља Африке“.

Неколико делегација из Азије изразило је незадовољство због позивања само на афричке земље, будући да поједине азијске земље имају већи ниво сиромаштва. Ипак, подржале су овај предлог имајући у виду мјесто одржавања засједања, али и потребу активног подржавања афричких делегација. Истакнута је чињеница да се и земље у развоју и развијене земље једнако суочавају са разним кризама, климатским промјенама и политичким тензијама те је стога, више него икада, потребна заједничка сарадња и политички договор. Из тог разлога наглашен је значај и улога парламената у превазилажењу криза. Скупштина је позвала све парламентарце на акцију у адресирању глобалне финансијске кризе на предстојећој Конференцији ИПУ-а о глобалној економској кризи, која ће се одржати 7. и 8. маја 2009. године у Женеви. Подсјетила је и на заједничку изјаву (коминике) који је издат на самиту Г20 у Лондону, на којему су се лидери земаља Г20 обавезали да предузму све неопходне мјере како би обновили финансијски систем, повратили међусобно повјерење, промовисали глобалну трговину и улагање, те изградиле свеобухватан одрживи опоравак. Скупштина је позвала све парламентарце да обезбиједи ефективан владин финансијски систем, укључујући и мјере надзора, како би се избјегле будуће финансијске кризе, посебно земаља у развоју.

Ад. - 3. Пленарна дебата о политичкој, економској и социјалној ситуацији у свијету са погледом на општу тему „Парламенти: изградња мира, демократије и развоја у доба криза“

Пленарна дебата о општој теми 120. тасједања Скупштине „Парламенти: изградња мира, демократије и развоја у доба криза“ изазвала је велику пажњу учесника који су једногласно изразили хитну потребу превазилажења криза. Сви ученици сагласили су се да свијет треба дјеловати заједно како би пронашао заједничке одговоре на глобалне изазове.

Др Тео Бен Гурираб, предсједник Интерпарламентарне уније, подсјетио је на многе становнике различитих земаља Африке који немају своје домове и који уопште не знају шта значи имати дом. Мишљења је да парламентарци могу и морају чинити више када су у питању теме које су се нашле на дневном реду овог засједања скупштине. Сматра да је градња мира, демократије и људских права била најприкладнија тема за сазивање овогодишње скупштине, будући да финансијска и економска криза показују колико заправо живимо у једном великом глобалном селу. У изградњи мира и демократије потребно је, прије свега, смањити сиромаштво јер „празан стомак“ не доприноси процесу демократизације. Потцртао је значај Интерпарламентарне уније која може и треба да има значајну улогу у борби за постизањем поштенијег система глобализације, јачања демократије, једнако као и пружања помоћи земљама у њиховом развоју.

Госпођа Ђукић-Дејановић, предсједница Скупштине Србије, мишљења је како свијет никада није био суочен са више криза него што је то данас. Све државе суочене су са смањењем стопе раста и повећањем незапослености, што доводи до политичке нестабилности. Када је у питању Србија, истакнула је да се држава суочавала са различитим кризама, али се упркос томе научила носити са тегобама и борити се за боље сутра. Све те кризе биле су велики непријатељ демократији јер нестабилност у држави води ка екстремизму. Нагласила је да у превладавању кризе развијене земље треба да помогну сиромашним, и то тако што ће им отворити своје границе, пружити помоћ у развоју те промовисати слободну трговину.

Господин Андреинченко, члан делегације Бјелорусије, сматра да глобална криза утиче највише на „обичне људе“ и социјалну стабилност. Указао је на предвиђања Међународне организације рада које каже да ће се глобална незапосленост у 2009. години повећати са 6,3 на 7,1%, односно незапосленост повећати са 24 на 52 милиона. Такође, предвиђања Свјетске банке су да ће до краја 2009. године граница сиромаштва порасти те да ће више од 100 милиона људи живјети од два долара по дану. Бјелорусија је увјерена да парламенти треба да изнесу регулаторне механизме и превентивне мјере како би значајно ублажили штетне утицаје кризе. Осим тога, парламенти треба да предузму кораке ка одржавању животног стандарда и гарантовања социјалне заштите.

Господин Мајали, предсједник Парламента Јордана, истакнуо је да Јордан наставља да спроводи одговорну политику у бори против потлачености, односно политику која се залаже за повећање правде, мира, демократије и мирољубиве коегзистенције. Истакнуо је моралну и легалну одговорност међународне заједнице у рјешавању арапско-израелских конфликта. Позвао је на међународно јединство за суверенитет Ирака и безбједност Судана, наглашавајући да међународно право треба бити примијењено на све државе, укључујући и Израел.

Госпођа Вујункимуге, члан делегације Кине, подсјетила је на самит Групе Г20 и договор који је тада постигнут а који се односи на реформу свјетског финансијског система. Наиме, државе чланице Г20 договориле су се да помогну земљама које су највише погођене кризом као и да побољшају финансијске прописе. Нагласила је значајну улогу коју је Кина имала на овом самиту те изразила наду да ће међународна заједница што прије окончати рунду трговинских преговора у Дохи.

Госпођа Ј. Класнић (Словенија) подсјетила је на обраћање словеначке делегације на прошлогодишњем засједању у Кејптауну, када је констатовно да питања сиромаштва захтијевају пажњу и у будућности. Ипак, тада нико није очекивао да ће Скупштина одмах ове године поново разматрати ово питање. Као и друге државе чланице Еуропске уније, Словенија је усвојила мјере за сузбијање кризе те излаз види у улагању у људе, односно њихово здравље, образовање и окружење. Стајалишта је да економски национализам води у политички екстремизам.

Господин Т. Кубава (Палестина) изнио је проблеме с којима се суочава Газа, што је последица израелске окупације и напада. По његовом мишљењу, израелска власт састављена је од екстремиста који поричу права Палестинаца и одбијају да подрже могућност дводржавног приједлога. Такође, истакнуо је да израелски представник за спољну политику пријети уништењем Газе нуклеарном бомбом. Нагласио је да је палестински парламент легални представник палестинског народа од 1998. године те подсјетио је на Арапску мировну иницијативу која је је предузела све мјере како би обезбиједила мир са Израелом, али да израелска влада не прихвата понуђене предлоге. Поновио је да мјесто за

преговарачким столом још увијек постоји, али није могуће постићи договор ако учествује само једна мировна страна.

Господина Шалома (Израел), након изласка за говорницу, ометао је савјетник палестинске делегације, што је по његовом мишљењу био јасан показатељ што ће се догађати на засједањима Интерпарламентарне уније ако јој се придруже екстремисти Хамаса. Истакнуо је како Хамас сматра да Израел не треба да постоји и да га треба уништити, што је очигледан показатељ да не желе мир. Такође, подсетио је и на Хамасову политику у вези с питањем територије Израела, за коју сматрају да припада муслиманима те да ниједан муслиман у преговорима не треба да одустане од дијела територије. Вјерује да треба да постоји сарадња између Јевреја, муслимана и хришћана широм свијета те изнио став Израела да учини све што је потребно како би успоставио сарадњу са сусједним земљама. Изразио забринутост због пријема Палестине у ИПУ и могућности да припадници Хамаса буду чланови палестинске делегације. Потцртао је да Израел неће учествовати ни на једној конференцији на којој ће бити присутни представници Хамаса и позвао генералног секретара ИПУ-а да учини све како би обезбједио да представници Хамаса не постану чланови палестинске делегације. Поставио је питање ко ће постати сљедећи члан Интерпарламентарне уније: Ал Каида или можда талибани и да ли је за ИПУ прихватљиво да отвара врата екстремистима.

Госпођа М. Вилијамс (Намибија) поновила је како је очигледно да адресирање питања мира, демократије и развоја данас има значајнију улогу у свијету него икада прије. Истакнула је значај и улогу парламената у јачању демократије и проналазка рјешења за комплексне проблеме с којима је свијет суочен. Предложила је да парламенти промовишу демократију иницијативама као што су „отварање парламента народу“.

Ад. - 4. Сузбијање ширења нуклеарног оружја, разоружање, те обезбјеђивање ступања на снагу свеобухватног Споразума о забрани нуклеарног тестирања – улога парламената

Скупштина је изразила забринутост због постојања око 26.000 комада нуклеарног оружја у свијету те позвала све државе са нуклеарним наоружањем да направе веће, брже и неповратне кораке у смањењу залиха свих врста нуклеарног и другог оружја. Забринута што Споразум о забрани нуклеарног тестирања и након 12 година од његове припреме за потписивање још није ступио на снагу, ургирала је на све државе са нуклеарним наоружањем да појачају своје снаге у спречавању ширења таквог оружја. Наглашена је улога парламената у процесу ратификације. Скупштина је позвала парламенте свих држава да изврше притисак на своје владе како би овај споразм што прије ступио на снагу. Посебно је позвала парламенте свих држава наведених у Анексу 2 Споразума које нису потписале ратификацију, а чија ратификација је неопходна како би Споразум ступио на снагу. Споразум је ратификован у 148 земаља, али је потребна ратификација још девет земаља. Од свих парламената затражено је да подстакну своје владе на већу подршку Међународној агенцији за атомску енергију те пруже јаку и ефикасну подршку свим резолуцијама и препорукама за мир, разоружање и безбједност које је раније усвојила Интерпарламентарна унија на својим скупштинама.

Ад. - 5. Климатске промјене, модели самоодрживог развоја и обновљивих извора енергије

Када је у питању разматрање тачке посвећеним климатским промјенама, моделима одрживог развоја и обновљивим изворима енергије, сви учесници засједања сагласили су се да су климатске промјене један од највећих изазова с којима се данас суочава околина, друштво и економија у свијету. Скупштина је позвала на глобалну акцију заштите климе и пажљиво управљање драгоцјеним ресурсима, што се може постићи само ако развијене земље и земље у развоју раде заједно. Посљедњих година емисије ЦО₂ нагло су порасле диљем свијета и сада су готово 27% веће него 1990. године. Према предвиђањима Међународне агенције за енергију (ИЕА), широм свијета емисије ЦО₂ порашће за приближно 90% и до 2030. године износиће око 20 милијарди до 38 милијарди тона. Оне би такође могле расти за око 58 милијарди тона до 2050. године, ако кораци који се широм свијета предузимају не зауставе овај тренд. Међутим, пораст популације, посебно у земљама у развоју и новим индустријализованим земљама прати и пораст потрошње извора енергије, што води даљем порасту глобалних емисија стакленичког гаса. Ургирано је да владе земаља које нису потписале Проткол из Кјота што прије то учине. Протокол из Кјота индустријским земљама налаже да до 2012. смање емисију шест стакленичких гасова због којих се загријава планета, а међу којима је најважнији угљен-диоксид. Свака земља има другачије квоте. У складу са Протоколом, државе чланице преузеле су на себе смањење емисије стакленичких гасова на 5,2% до 2012. године. Развијене земље позване су да подстичу трансфер технологије ка земљама у развоју ради подизања стандарда за заштиту животне средине, здравља као и животних стандарда у тим земљама. Посебну пажњу треба усмјерити на доношење новог протокола након истека садашњег Протокола из Кјота, односно за период послје 2012.

Ад. – 6. Слобода изражавања и права на информације

Сви учесници засједања сагласили су се да је неопходно да парламенти усвоје законске мјере које су потребне за кривично гоњење због мржње, као што је мржња заснована на раси, полу, религији или националности. Још једном је потцртано да сваки човјек има право на слободу изражавања, што мора укључивати слободу тражења, примања и ширења информација сваке врсте, усмено или писмено. Остварење овог права може бити оповргнуто само оним ограничењима која су прописана законом и која су пријеко потребна ради поштовања права и угледа других или заштите државне безбједности, јавног реда, морала или здравља.

Ад. – 7. Усвајање тема и именовање извјестилаца за 121. засједање Скупштине

За наредно засједање Скупштине које ће бити одржано у Женеви, усвојене су следеће теме и коизвјестиоци:

1. Стални комитет за мир и међународну безбједност: “Сарадња и подијељена одговорност у глобалној борби против организованог криминала, посебно трговине дрогом, продајом илегалног оружја, трговином људима и прекограничног тероризма.“
Коизвјестиоци:
Гђа М.Т. Ортуно (Мексико)
Члан делегације Тајланда (име ће накнадно бити објављено)
2. Стални комитет за одрживи развој, финансије и трговину: „Улога парламената у развоју троугла и југ-југ сарадње како би се убрзало испуњавање Миленијумских развојних циљева“.
Коизвјестиоци:
г. Ф.Х. де Донеа (Белгија)
г. Г. Лубинада (Замбија)
3. Стални комитет за демократију и људска права: „Учешће младих у демократским процесима“
Коизвјестиоци:
Гђица Марија Лугарић (Хрватска)
Г. А.К. Багбин (Гана)

Извјештај припремила:

Марина Мијачевић,
Секретар Делегације ПСБиХ
при ИПУ-у

Извјештај одобрио:

Хилмо Неимарлија
Замјеник предсједавајућег Делегације ПСБиХ
при ИПУ-у